Lietas Nr. C34026416
Lietas arhīva Nr. C-0264-16/2

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Saldū 2016.gada 21.martā

Saldus rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese S.Ozola
ar tiesas sēžu sekretāri I.Āboliņu,
piedaloties prasītājai /pers. A/ un atbildētājam /pers. B/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

Prasītāja/pers. A/ cēlusi tiesā maza apmēra prasību pret atbildētāju /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu. Prasības pieteikumā norādīts, ka puses 2010.gada 10.maijā šķīra savu laulību, kurā /datums/ir dzimusi meita /pers. C/. Šķirot laulību, prasītāja netika prasījusi līdzekļus meitas uzturam, jo tobrīd arī atbildētāja audzināšanā palika divi bērni. Tagad apstākļi ir mainījušies, dēli jau ir pilngadīgi, bet prasītājas ikdienas aizgādībā atrodas meita /pers. C/, kura dzīvo kopā ar prasītāju /adrese/. Atbildētājs labprātīgi nevēlas sniegt līdzekļus meitas uzturam.

Lūdz piedzīt no atbildētāja /pers. B/ par labu prasītājai /pers. A/ uzturlīdzekļus /datums/dzimušās meitas /pers. C/ uzturam 30 % apmērā no Ministru kabineta valstī noteiktās minimālās mēneša algas ik mēnesi līdz bērna pilngadībai, spriedumā norādot, ka tas izpildāms nekavējoties.

Prasība celta uz Civillikuma 179.panta, Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2.punkta pamatiem.

2016.gada 24.februārī tiesā saņemti atbildētāja paskaidrojumi, kuros norādīts, ka atbildētājs prasību neatzīst. Norādījis, ka 1991.gada 27.jūlijā tika reģistrēta pušu laulība. Laulībā dzimuši bērni – /pers. D/, /pers. F/, /pers. C/. 2010.gada 10.maijā ar Saldus rajona tiesas spriedumu tika šķirta pušu laulība. Pie laulības šķiršanas puses noslēdza mutisku vienošanos, kura ir norādīta tiesas spriedumā, par turpmāko laulībā dzimušo bērnu aizgādības veikšanas kārtību, tajā skaitā uztura sniegšanas bērniem kārtību. Puses vienojās, ka neviena no pusēm nepieprasa uzturlīdzekļus bērnu uzturam, jo līdz bērnu pilngadībai atbildētājs veiks ikdienas aizgādību bērniem /pers. D/ un /pers. F/, patstāvīgi par saviem līdzekļiem, tādejādi neprasot uzturlīdzekļus no prasītājas neviena dēla uzturēšanai, bet prasītāja par to neprasīs uzturlīdzekļus no atbildētāja meitas uzturēšanai. Atbildētājs vienošanos izpildījis, jo dēli ir sasnieguši pilngadību, un uzturlīdzekļus no prasītājas nav prasījis dēla uzturam. Atbildētājs uzskata, ka prasītājas pienākums ir pildīt pie laulības šķiršanas noslēgto vienošanos saskaņā ar Civillikuma 6.pantu un 1587.pantu. Lūdzis lietu izskatīt tiesas sēdē.

Prasītāja/pers. A/ tiesas sēdē prasību uzturēja uz prasības pieteikumā norādītajiem pamatiem. Papildus paskaidroja, ka nenoliedz to, ka starp pusēm pastāvēja vienošanās par uzturlīdzekļu maksāšanu bērnu uzturam, taču šobrīd apstākļi ir mainījušies, jo viena nespēj uzturēt meitu, tāpēc vēlas piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus.

Atbildētājs/pers. B/ tiesas sēdē prasību neatzina, pamatojoties uz paskaidrojumā norādītajiem apstākļiem. Papildus paskaidroja, ka šobrīd abi dēli ir pilngadīgi un var paši sevi nodrošināt. meitai /pers. C/ nopērk nepieciešamās lietas, kad viņa ciemojas pie atbildētāja apmēram reizi mēnesī. Iedod arī mazliet naudu, bet uzturlīdzekļus mātei nemaksā.

Motīvu daļa

Novērtējusi pušu paskaidrojumus tiesas sēdē un rakstveida pierādījumus lietā, apsvērusi prasības pieteikumā norādītos argumentus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnībā.

No lietā esošās dzimšanas apliecības kopijas (lietas 8.lapa) redzams, ka /pers. B/ un /pers. A/ (/pers. A/) ir nepilngadīgā bērna /datums/dzimušās /pers. C/ vecāki.

Prasības pieteikumā prasītāja norādījusi, ka nepilngadīgais bērns /pers. C/ dzīvo kopā ar prasītāju. Atbildētājs/pers. B/ šo faktu neapstrīdēja, līdz ar to ir pamats uzskatīt, ka prasītāja veic bērna aprūpi un uzraudzību.

Starp pusēm ir strīds par uzturlīdzekļu došanas pienākumu, jo atbildētājs uzskata, ka pusēm jāpilda pie laulības šķiršanas noslēgtā mutiskā vienošanās par to, ka atbildētājs veiks divu vecāko dēlu ikdienas aizgādību, bet atbildētāja – jaunākās meitas /pers. C/, un puses viena otrai neprasīs uzturlīdzekļus.

Civilprocesa likuma 6.panta piektā daļa noteic, ka piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru.

Augstākās tiesas Civillietu departaments 2015.gada 20.janvāra spriedumā lietā Nr.SKC-1168/2015 secinājis, ka "Bērnu kopšana un audzināšana ir dabiskas vecāku tiesības, kas nesaraujami saistītas ar obligāti pildāmiem pienākumiem, tostarp atbilstoši Civillikuma 179.panta pirmajai daļai vecākiem ir pienākums samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli bērnu uzturēt (ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšana, bērna kopšana un viņa izglītošana un audzināšana – garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam (sk. Civillikuma 177.panta ceturto daļu). Turklāt pienākums uzturēt bērnu neizbeidzas, ja viņš nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem. Savukārt tiesām visās darbībās, kas attiecas uz bērniem, uzmanība pirmām kārtām jāvelta tam, lai vislabāk nodrošinātu bērna intereses (jāveicina labvēlīgi apstākļi veselīgai un normālai fiziskai, intelektuālai, tikumiskai, garīgai un sociālai attīstībai brīvības, cieņas un materiālās nodrošinātības gaisotnē), ņemot vērā vecāku tiesības un pienākumus (sk. 1959.gada 20.novembra Bērnu tiesību deklarācijas 2. un 6.principu, 1989.gada 20.novembra konvenciju "Par bērna tiesībām" 3.pantu un Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.pantu). No iepriekš minētā secināms, ka ar likumu noteiktais vecāku pienākums rūpēties par bērnu, kas atbilstoši Civillikuma 177.panta ceturtās daļai nozīmē viņa uzturēšanu ir absolūts un beznosacījuma. Norādītais sasaucas ar ANO 1989.gada 20.novembra konvencijas par bērnu tiesībām 27.pantā noteikto, ka uz vecākiem vai citām personām, kas

audzina bērnus, gulstas galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu savu spēju un finansiālo iespēju robežās. Tādejādi vecāki nevar tikt atbrīvoti no pienākuma uzturēt bērnu. Tiesību subjekti savu privātautonomiju civiltiesisku līgumu noslēgšanā var īstenot vienīgi likumā noteiktajos ietvaros. Kā atzīts tiesību doktrīnā, pie privātautonomijas ierobežojumiem pieder arī likuma normas par noteiktiem tiesiskās kārtības standartiem neatbilstošu darījumu spēkā neesamību. (..). Darījums ir pretējs likumam (pretlikumīgs), ja darījuma priekšmets ir ar likuma aizliegta darbība. Šāds darījums ārēji atbilst kāda tiesiskā darījuma pazīmēm, taču ir spēkā neesošs, jo darījuma priekšmetu veidojošā darbība ir pretrunā ar speciālo likuma normu, kas konkrēta veida darbību aizliedz (sk. K.Balodis. Ievads civiltiesībās. Autora izdevums – Rīga: Zvaigzne ABC, 2007, 212.-214.lpp.). Pievienojoties minētā jēdziena "prettiesisks darījums" skaidrojumam, Augstākās tiesas Civillietu departaments secina, ja pušu vienošanās 3.2.punkts paredz atbildētāja atbrīvošanu no līdzekļu bērna uzturam došanas pienākuma, kas ir pretrunā ar likumu un bērna interesēm, turklāt arī nepamatoti ierobežo Civilprocesa likuma 1.pantā garantētās prasītājas tiesības, tad šāda līguma noteikumi nerada tiesiskas sekas, jo atbilstoši Civillikuma 1415.pantam ir absolūti spēkā neesošs."

Ņemot vērā iepriekš minēto tiesa secina, ka arī šajā lietā pušu mutiskā vienošanās ar kuru atbildētājs atbrīvots no uzturlīdzekļu došanas pienākuma meitai /pers. C/nav prasītājai saistoša un nerada tiesiskas sekas, jo atbilstoši Civillikuma 1415.pantam, kurš noteic, ka neatļauta un nepieklājīga darbība, kuras mērķis ir pretējs reliģijai, likumiem vai labiem tikumiem, vai kura vērsta uz to, lai apietu likumu, nevar būt par tiesiska darījuma priekšmetu, tāds darījums nav spēkā.

Tiesai nav iesniegti pierādījumi par pušu materiālo stāvokli.

Civillikuma 179.panta piektā daļa noteic, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2.punkts noteic, ka katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus šādā apmērā: katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai – 25 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, katram bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa uzskata, ka ir pamats piedzīt no atbildētāja /pers. B/ par labu prasītājai /pers. A/, atbilstoši Civillikuma 179.pantam un Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2.punktam, uzturlīdzekļus /datums/dzimušās /pers. C/ uzturam 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi līdz bērna pilngadībai.

Uzturlīdzekļi minētajā apmērā piedzenami no prasības celšanas dienas tiesā – 2016.gada 20.janvāra.

Tā kā prasītāja no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos, iesniedzot tiesā prasību par uzturlīdzekļu piedziņu, atbrīvota saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu, no atbildētāja par labu valstij atbilstoši Civilprocesa likuma 42.panta pirmajai daļai piedzenami tiesas izdevumi – valsts nodeva 199,80 EUR, kas aprēķināta Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunktā, 35.panta 3.punktā paredzētajā kārtībā no uzturlīdzekļu maksājumu kopējās summas par vienu gadu, kā arī ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas dokumentu piegādi un izsniegšanu pusēm 2,45 EUR apmērā.

Apmierināms prasītājas lūgums un spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties, jo šādu iespēju paredz Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punkts.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8.pantu un 97.pantu tiesa

n o s p r i e d a

/pers. A/ maza apmēra prasību par uzturlīdzekļu piedziņu apmierināt pilnīgi.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus /datums/ dzimušās meitas /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam 30 % (trīsdesmit procentu) apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi sākot ar 2016.gada 20.janvāri līdz bērna pilngadībai.

Spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Uzturlīdzekļi iemaksājami /pers. A/, personas kods /personas kods/, kontā /konta numurs/.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos tiesas izdevumus – valsts nodevu 199,80 EUR (viens simts deviņdesmit deviņus *euro* un 80 centus) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,45 EUR (divus *euro* 45 centus).

/pers. B/ tiesas sprieduma daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu labprātīgai izpildei 10 dienu laiku no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Valsts nodeva ieskaitāma Valsts kases, reģistrācijas numurs 90000050138, kontā LV55TREL1060190911200, BIC kods: TRELL22, iemaksas mērķis: valsts nodeva, Saldus rajona tiesa, lietas arhīva Nr.C-0264-16/2. Kvīts pēc naudas samaksas nekavējoties jāiesniedz Saldus rajona tiesā.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ieskaitāmi Tiesu administrācijas, reģistrācijas numurs 90001672316, saņēmēja iestāde – Valsts kase BIC kods: TRELLV22, kontā LV51TREL2190458019000, iemaksas mērķis: ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, Saldus rajona tiesa, lietas arhīva Nr.C-0264-16/2. Kvīts pēc naudas samaksas nekavējoties jāiesniedz Saldus rajona tiesā.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Kurzemes apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Saldus rajona tiesā.